

14.05.2018

Asia/5

§ 331

V 30.5.2018, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite asiakasmaksujen perinnästä kaupungin omana toimintana

HEL 2017-010605 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa selvittämään keinoja, joilla voidaan ehkäistä vähävaraisten henkilöiden sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista johtuvia maksuvaikeuksia ja vähentää asiakasmaksujen perintää esimerkiksi alentamalla maksuja tai jättämällä perimättä niitä pienituloisilta ihmisiltä, joilla on riski maksuhäiriömerkinnälle. Selvitys saatetaan kaupunginhallituksen tietoon.

Käsittely

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Ehdotusosaan loppuun lisätään seuraava kappale:

"Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa selvittämään keinoja, joilla voidaan ehkäistä vähävaraisten henkilöiden sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista johtuvia maksuvaikeuksia ja vähentää asiakasmaksujen perintää esimerkiksi alentamalla maksuja tai jättämällä perimättä niitä pienituloisilta ihmisiltä, joilla on riski maksuhäiriömerkinnälle. Selvitys saatetaan kaupunginhallituksen tietoon."

Kannattaja: Nasima Razmyar

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Maria Ohisalo, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Thomas Wallgren, Reetta Vanhainen, Sanna Vesikansa

14.05.2018

Asia/5

Kaupunginhallitus hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6 - 9.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sami Rantanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 25235
sami.rantanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ja kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhtymät järjestäisivät maksujen perinnän omana työnä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän kaikki jäsenet ovat allekirjoittaneet 27.9.2017 jätetyn aloitteen, joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Kaupunginhallitus toteaa tehtyjen selvitysten pohjalta seuraavaa:

Kaupungin tulee edistää kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua myös sillä osin, että perintää hoidetaan säännönmukaisesti ja riittävän tehokkaasti tavoitteena, että jokainen kuntalainen hoitaa hänelle kuuluvat maksuvelvoitteet.

Rahoitusjohtajan hyväksymien Helsingin kaupungin rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden (30.5.2017 § 39) perusteella kaupungin saatavien perintä on järjestettävä siten, että saatavat peritään tehokkaasti, nopeasti ja taloudellisesti noudattaen lakia, sopimuksia, hyvää perintätapaa sekä hyvän asiakaspalvelun periaatteita.

Saatavien perintä on tarkoituksenmukaisella tavalla järjestettävä tehokkaaksi ja taloudelliseksi kokonaisuudeksi. Laskutus- ja perintäohjeiden mukaan perinnässä voidaan käyttää ulkopuolista perintätoimistoa.

Laskutus- ja perintäohjeiden mukaan saatavan perintätoimista voidaan luopua, jos ne katsotaan epätarkoituksenmukaisiksi ottaen huomioon saatavan suuruus, saatavan oikeudellisen perusteen pitävyys, velallisen maksukyky sekä perintätoimista aiheutuvat kustannukset.

Saatavien perintä on säännelty toimiala. Perintätoimintaa valvotaan ja sen harjoittaminen edellyttää riittävää osaamista toimialan sääntelystä ja käytännöstä. Oli perinnän järjestämismuoto mikä tahansa, on perintätoimintaa harjoittavan organisaation henkilöstön ja tietojärjestelmien täytettävä saatavien perinnästä annetun lain (513/1999, jäljempänä perintälaki) vaatimukset hyvän perintätavan noudattamisesta (4 §).

Vaatimusten täyttäminen asettaa perintää hoitavalle henkilöstölle ja tietojärjestelmille laatu- ja tehokkuusvaatimuksia. Perintätoiminnan harjoittajan tulee huolehtia siitä, ettei perintää harjoiteta perintää sääntelevien lakien tai säännösten taikka hyvän perintätavan vastaisesti ja ettei perintätoiminnasta aiheudu velallisen tai toimeksiantajan oikeudenloukkauksia.

Nykytilanne

Taloushallintopalveluliikelaitos (jatkossa Talpa) laskuttaa ja perii pääosan kaupungin saatavista. Perintä on järjestetty tästä poikkeavalla tavalla ainoastaan liikenneliikelaitoksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalvelun saatavien osalta.

Liikenneliikelaitoksen osalta saatavien perintään joudutaan turvautumaan ainoastaan poikkeuksellisissa tapauksissa, jolloin perintä toteutetaan liikelaitoksen omana työnä.

Pääkaupunkiseudun yleisten kirjastojen kirjastoverkkoon (Helmet) kuuluva kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalvelu on kilpailuttanut

yhdessä muiden verkon jäsenkirjastojen kanssa palauttamatta jäänyttä kirjastoaineistoa koskevien saatavien perintäpalvelut ja tehnyt toistaiseksi voimassaolevan perintäpalvelusopimuksen Lindorff Oy:n kanssa. Lindorff huolehtii kirjastoaineiston vapaaehtoisesta ja oikeudellisesta perinnästä. Avoin, vapaaehtoisessa perinnässä oleva kirjaston saata- vakanta on joitakin kymmeniä tuhansia euroja.

Helsingin kaupunki ja Svea Perintä Oy ovat tehneet Talpan laskuttamien saatavien perinnästä sopimuksen, joka on ollut kiinteänä voimassa 1.1.2015-31.12.2017. Kiinteän sopimuskauden jälkeen kaupungilla on ollut oikeus jatkaa sopimusta enintään kahden vuoden ajan. Talpan toimitusjohtaja on 29.5.2017 päättänyt perintäpalvelusopimuksen optio- vuoden käyttämisestä ajalla 1.1.-31.12.2018. Vuoden 2019 osalta option käyttöä ei ole vielä ratkaistu.

Talpa lähettää itse saatavista maksumuistutukset. Perintätoimiston palveluita Talpa käyttää sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten saatavien vapaaehtoisessa perinnässä. Julkisoikeudellisten ulosottoon siirrettävien saatavien osalta Talpa käyttää perintätoimistoa teknisenä välittäjänä.

Vuodesta 2015 alkaen ei Talpan laskuttamien yksityisoikeudellisten saatavien oikeudellisessa perinnässä ja ulosottoperinnässä ole käytetty perintätoimistoa, vaan kaupunginkanslian oikeuspalvelut hoitaa perinnän. Perintätoimistoa kuitenkin käytetään yksityisoikeudellisten saatavien vapaaehtoisessa perinnässä.

Joitakin ennen vuotta 2015 laskutettuja yksityisoikeudellisia saatavia on perintätoimistolla jälkiperinnässä, mikä palvelu sisältää yksityisoikeudellisten saatavien osalta ulosottoperintää ja julkisoikeudellisten saatavien osalta toimimista teknisenä välittäjänä ulosottoperinnässä.

Lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjen maksuseuraamusten (esim. pysäköintivirhemaksu) perinnässä kaupunki ei käytä ulkopuolista perintätoimistoa.

Perinnän volyymit

Talpa lähetti vuonna 2017 lähes 1,3 miljoonaa laskua noin 1,6 miljardin euron saatavista. Vuoden 2017 erääntyneistä saatavista jouduttiin lähettämään noin 146 000 maksumuistutusta.

Talpa siirsi vuonna 2017 perintätoimistoperintään noin 72 000 laskua, joiden pääoma on noin 8,3 miljoonaa euroa. Aiempien vuosien tapaan Talpan itse lähettämät maksumuistutukset ovat johtaneet suoritukseen noin puolessa tapauksista.

Talpan asiakkaiden saatavia vuosilta 2015-2017 on perintätoimiston tietojärjestelmässä perittävänä pääomien osalta n. 10,4 miljoonaa euroa (tilanne 20.2.2018). Aktiiviperinnässä saatavia on noin 2,9 miljoonaa euroa ja ulosotto-perinnässä noin 1,3 miljoonaa euroa. Loput 6,2 miljoonaa euroa ovat heräte- tai jälkiperinnässä.

Heräteperinnällä tarkoitetaan perintätoimia, jotka käynnistyvät erilaisten herätteiden johdosta (esim. verotus- tai väestökisteritiedoissa tapahtuva muutos, suoritus toisen velkojan saatavalle jne.). Heräteperintää käytetään erityisesti pienten saatavien perinnässä ulosotto-perinnän sijaan. Jälkiperinnällä tarkoitetaan perintätoimia, joita tehdään tuloksettomien ulosoton jälkeen.

Aiemman perintätoimiston (Lindorff Oy) perinnässä olleita vuosien 2006-2014 saatavia on tällä hetkellä 34 000 kappaletta noin 3,1 miljoonan euron pääomasta perintätoimisto Svean perittävänä. Nämä erät on pääasiassa poistettu reskontrista ja kirjanpidosta, mutta perintää ei ole vielä lopetettu. Eriä käydään säännöllisesti läpi perintätoimiston kanssa ja perinnästä luovutaan saatavien vanhenemisen myötä sekä harkinnan perusteella.

Velalliselta perittävät perintäkulut

Kaupungin laskutus- ja perintäohjeen mukaan velalliselta vaaditaan saatavien perinnästä aiheutuvia kuluja voimassa olevan perintälain mukaan. Perintätoimisto perii velalliselta ainoastaan niitä kuluja, jotka perintätoimisto laskuttaa kaupungilta.

Velalliselta peritään perinnän kuluja seuraavasti:

- kaupungin lähettämä maksumuistutus 5,00 euroa,
- perintätoimiston lähettämä 1. maksuvaatimus 2,50 euroa (julkisoikeudellinen) ja 3,00 euroa (yksityisoikeudellinen) ja
- perintätoimiston lähettämä 2. maksuvaatimus 1,50 euroa.

Viivästyskorko määräytyy lain tai sopimuksen mukaisesti. Valtaosassa Talpan lähettämässä laskuissa viivästyskorko on korkolain 4 §:n 1 momentin mukainen vaihtuva viivästyskorko (tällä hetkellä 7 prosenttia).

Kaupungin saatavien perinnästä velalliselle aiheutuvia kuluja on pidettävä kohtuullisina. Lainsäädännön mukaisesti yhdestä maksuvaatimuksesta voidaan kuluttajasaatavaa velottaessa laskuttaa enimmillään 7-50 euroa, mikä on merkittävästi enemmän kuin edellä luetellut nykyiset maksut. Maksun enimmäismäärä määräytyy sen mukaan onko kyse julkis- vai yksityisoikeudellisesta saatavasta ja enimmäismäärän määrittämisessä huomioidaan myös pääoma.

Hankintalainsäädäntö ja viittaukset veroparatiisiin

Kaupungin käyttämien perintäpalveluiden hankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaisesti. Hankintojen kilpailuttamisprosessissa arvioidaan tarjoajien soveltuvuutta eli ammatillista ja taloudellista suorituskykyä. Suorituskykyä arvioitaessa otetaan huomioon hankintalain pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet sekä tarjouspyynnössä asetetut vähimmäisvaatimukset. Hankintayksikkö ei saa sisällyttää arviointiin vaatimuksia, jotka eivät liity kyseiseen hankintaan. Esimerkiksi verosuunnittelua koskevilla kriteereillä ei lähtökohtaisesti ole liityntää hankinnan kohteeseen tai tarjoajan kykyyn suoriutua hankintasopimuksesta.

Omana työnä tehtävä perintä

Perintävaiheista on tällä hetkellä ulkoistettu varsinainen vapaaehtoinen perintä (kirje- ja puhelinperintä) sekä saatavien jälkivalvonta (heräteperintä ja jälkiperintä). Nämä perintävaiheet vaativat kaupungin huomattavan suurella perintämassalla tehokkaasti toteutettuina erityisiä tietojärjestelmiä ja erityisosaamista.

Kaupungin saatavien perinnän tehokkaaksi ja taloudelliseksi järjestämiseksi mitään nyt ulkoistetuista työvaiheista ei voida jättää kokonaan pois. Nämä perintävaiheet tulisi ainakin tyydyttävällä tavalla järjestää kaupungin omana työnä, mikäli päädyttäisiin päättämään yhteistyö perintätoimiston kanssa.

Perinnän teknisessä järjestämisessä perintätoimistojen pitkän kehitystyön tuloksena rakennetut tietojärjestelmät vähentävät olennaisesti manuaalisen työn määrää ja inhimillisen erehdyksen mahdollisuutta prosesseissa. Ilman vastaavaa järjestelmää olisi kaupungin suuren saatavien määrän perinnän järjestäminen kustannustehokkaasti erittäin haasteellista. Omana työnä hoidettu perintä edellyttäisi hyvin laajamittaisia investointeja tietojärjestelmään ja henkilöstöön.

Perintätoimistoilla on käytössään resurssit ja välineet toteuttaa perintää monella tasolla, kuten sähköpostitse, puhelimitse ja online-liittymän avulla. Perintätoimistot tarjoavat asiakaspalvelua iltaisin ja viikonloppuisin.

Sen lisäksi, että perintätoimistoilla on käytössään monipuoliset vapaaehtoisen perinnän keinot, käyttävät perintätoimistot hyväkseen myös muiden päämiesasiakkaidensa toimeksiantojen yhteydessä kertyvää tietoa velallisasiakkaan maksukyvystä ja tilanteesta. Omana työnä hoidetussa perinnässä tällaista mahdollisuutta ei olisi.

Tämä tarkoittaisi sitä, että perintä olisi järjestettävä nojautuen kokonaisvaltaisemmin oikeudellisiin keinoihin. Erityisesti tämä tarkoittaisi ulosottoerinnän määrän lisäämistä julkisoikeudellisten saatavien jälkivalvonassa. Ulosottoerinnän määrän nostaminen kasvattaisi velalliselle ja kaupungille velan maksamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia ulosottomaksuista johtuen. Seurauksena olisi todennäköisesti myös tuloksettomien ulosottoyritysten määrän nouseminen, mistä aiheutuisi kaupungille kustannuksia. Tulokseton ulosottoerintä aiheuttaa velalliselle maksuhäiriömerkinnän.

Kaupungin nykyinen taloushallinnon järjestelmäkokonaisuus (Laske) ei sisällä tarvittavia ominaisuuksia niiden perintätehtävien hoitoon, jotka tällä hetkellä hoitaa perintätoimisto. Perinnän hoitaminen omana työnä edellyttäisi siten uuden tietojärjestelmän hankintaa.

Henkilöstön osalta on huomionarvoista, että saatavien perintä on lailla säännelty toimiala, joka vaatii toimijoilta mm. perintäjuridiikan erityisosaamista ja tämän osaamisen jatkuvaa ylläpitoa. Perintää hoitavan tahon tulee huolehtia siitä, että perintää hoitavat henkilöt omaavat riittävän koulutuksen toimialaansa nähden. Mikäli kaupunki hoitaisi saatavien perinnän kokonaan omana työnään, se vaatisi suppeassakin muodossa tietojärjestelmäuudistusten lisäksi merkittävää henkilöstön lisäystä ja nykyisen henkilöstön lisäkoulutusta. Nykyisellä henkilökuntamäärällä ja tietojärjestelmällä perintätoimiston hoitamaa perintää ei ole mahdollista hoitaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sami Rantanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 25235
sami.rantanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.05.2018 § 282

HEL 2017-010605 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

14.05.2018

Asia/5

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.05.2018 Pöydälle

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösehdotukseen kappaleen kaksi (2) jälkeeseen uusi kappale:

"Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa selvittämään, millä tavoin voidaan vähentää asiakasmaksujen perintää alentamalla maksuja tai jättämällä perimättä niitä pienituloisilta ihmisiltä, joilla on riski maksuhäiriömerkinnälle. Selvitys saatetaan kaupunginhallituksen tietoon."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

Vastaehdotus:

Tomi Sevander: Kaupunginhallitus kehottaa kaupunkia selvittämään keinoja, joilla voidaan ehkäistä vähävaraisten henkilöiden sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista johtuvia maksuvaikeuksia. Asiakasmaksulain §11 mukaan kunnan on alennettava tai jätettävä perimättä sosiaalihuollon maksu ja maksukyvyn mukaan määräytyvä terveydenhuollon maksu, jos periminen vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulon tai lakisääteisestä elatusvelvollisuudesta huolehtimisen

Kannattaja: Kaarin Taipale

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle puheenjohtajan ehdotuksesta.

23.04.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sami Rantanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 25235
sami.rantanen(a)hel.fi